

Investigating the Compliance of the Curriculum Content of the Psychiatric Department of Medicine (Externship and Internship) with the Future Job Needs from the Perspective of General Practitioners

Fazeli S¹, Esmacili AA², Mohammadi Y³, Raeisoon MR^{4*}

1- PhD Student of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

2- Department of Psychiatry, School of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

3- Education Development Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

4- Department of Community Medicine, School of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran and cardiovascular Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Article Info

Article Type:

Research Article

History:

Received: 2021/05/23

Accepted: 2021/07/20

Key words:

Adaptation
Content
Curriculum
Psychiatry

*Corresponding author:

Raeisoon MR, School of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.
Raeisoon49@gmail.com

ABSTRACT

Introduction: General practitioners play a major role in the implementation of treatment programs for the mentally ill patients in hospitals and clinics. Also, graduates in any field are the most important and best groups who can express how the content of the curriculum fits their future job needs. Therefore, the purpose of this study was to evaluate the degree of adaptation of the curriculum content of the psychiatric department of medicine (externship and internship) with the future job needs of general practitioners.

Methods: This analytical-cross-sectional study was performed on 109 general practitioners working in clinics, health care centers, hospitals, and private clinics in South Khorasan province in 2019, who were graduated between 2007 and 2017 and were selected by census method. To collect data a researcher-made questionnaire appropriate to the courses of the psychiatric ward, approved by the Ministry of Health, was used. The validity and reliability of the questionnaire was confirmed respectively by content validity and Cronbach's Alpha method (83%). Data were analyzed by using one-sample t-test and independent t-test through SPSS. The significance level of data was $\alpha = 0.05$.

Results: Based on the results, from the perspective of general practitioners, the average score of the courses (general psychiatry and mental health and common classification in psychiatry, history and symptomatology in psychiatry, sexual disorders in psychiatry, substance abuse, somatoform disorders, treatment (pharmaceutical and non-pharmacological), drug spirituality) was more than 1.5. ($p < 0.0001$). Also, there was no significant difference between the mean score of adaptation of the content of the psychiatric curriculum content and the job needs of general practitioners based on gender ($p = 0.363$).

Conclusion: The curricula of the psychiatric department in terms of scientific awareness and theoretical knowledge as well as applied knowledge concerning the identified needs were at a moderate level. It is necessary to provide conditions for the required skills and abilities and theoretical knowledge in this field to be applied and generalized to the practical situations

©2021 Guilan University of Medical Sciences

How to Cite This Article: Fazeli S, Esmacili AA, Mohammadi Y, Raeisoon MR. Investigating the Compliance of the Curriculum Content of the Psychiatric Department of Medicine (Externship and Internship) with the Future Job Needs from the Perspective of General Practitioners. RME. 2021; 13 (3): 72-79.

بررسی میزان انطباق محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی رشته پزشکی (مقاطع کارآموزی و

کارورزی) با نیازهای شغلی آینده از دیدگاه پزشکان عمومی

سینا فاضلی^۱، علی اکبر اسماعیلی^۲، یحیی محمدی^۳، محمدرضا رئیسون^۴

۱- دانشجوی پزشکی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۲- گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۳- مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۴- گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران و مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخچه:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۹

کلیدواژه‌ها:

انطباق، محتوا

برنامه درسی

روان پزشکی

*نویسنده مسئول:

محمدرضا رئیسون، دانشکده پزشکی،

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند،

ایران

Raeisoon49@gmail.com

مقدمه

کمی علمی، با هدف درک، قضاوت و ارتقاء فعالیت‌های آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد (۳).

از جمله مراکز آموزش عالی در دنیا و ایران می‌توان به دانشگاه‌های علوم پزشکی و دانشکده‌های پزشکی که امر مهم و خطیر تربیت پزشکان را به‌عهده دارند اشاره کرد، که این پزشکان علاوه بر داشتن مهارت‌های فردی بایستی بتوانند نیازهای جامعه و مردم را درک کرده و بتوانند از عهده حل آن نیازها برآیند (۴). هدف از آموزش پزشکی کسب دانش، مهارت و نگرش لازم برای مراقبت از بیمار می‌باشد و همچنین زمینه‌ای برای آموزش افراد حرفه‌ای تا بتوانند صلاحیت‌های لازم برای مراقبت از بیمار را کسب نمایند (۵). به عبارتی دیگر

امروزه آموزش عالی، نظام آموزشی و عملکردهای آن رسالت سنگینی را در تامین و پاسخگویی به نیازهای مختلف جامعه از جمله نیازهای فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و مشکلات فرهنگی هر جامعه‌ای دارد (۱) و از طرفی با توجه به‌وظیفه‌ی مهم آن در تربیت نیروی انسانی متعهد و مجرب، در طراحی، اجرا و ارزیابی فعالیت‌های نظام آموزشی بایستی از بهترین و مناسب‌ترین شیوه‌ها استفاده نمود (۲). از مهم‌ترین رسالت‌های دانشگاه‌ها می‌توان به مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رفع نیازهای جامعه اشاره کرد، که این امر با ارزشیابی و سنجش تناسب اهداف آموزشی با نیاز آموزشی و شغلی قابل بررسی است. ارزشیابی فرآیندی است که با استفاده از روش‌های کیفی و

در هر نظام آموزشی هدف غایی آموزش پزشکی تدارک و فراهم‌سازی فرصت‌های مناسب به‌منظور کسب دانش، مهارت و نگرش در چارچوب شایستگی‌های خاص برای جامعه پزشکی است به‌صورتی که به آنان در اثر بخشی فعالیت‌های تخصصی‌شان و نیز تمرین‌بخشی برای جامعه کمک نماید (۶). لذا این رشد بایستی در برنامه درسی دانشگاه‌ها منعکس گردد، بدین‌منظور برنامه‌ی درسی و شیوه‌ی انسجام آن با نیازهای جامعه پزشکی توجه خاصی را می‌طلبد (۷). محتوای برنامه‌های درسی بایستی با اهداف و وظایف مربوطه تناسب لازم را داشته باشد تا بتواند نقش موثر خود را ایفاء کند (۸).

بنابراین اساسی‌ترین قدم برای برنامه‌ریزی آموزشی، شناسایی نیازهای آموزش و نیز اولویت‌بندی آن‌هاست که اگر مبتنی بر واقعیت باشند برنامه‌های آموزشی نیز با واقعیت هماهنگ بوده و در رفع مشکلات موثر خواهد بود (۹). نیازهای آموزشی به نیازهایی اطلاق می‌شوند که به‌واسطه آموزش قابل رفع بوده و در سه حیطه دانش، نگرش، عملکرد قرار می‌گیرند (۱۰). امروزه یکی از دغدغه‌های اصلی نظام آموزشی مساله عدم تحقق اهداف برنامه آموزشی است (۱۱). برای بهبود انسجام برنامه‌های درسی و آموزشی بایستی آن‌ها را به‌طور دوره‌ای ارزیابی و در صورت لزوم تغییرات موردنیاز را بر روی آن‌ها اعمال کرد. از جمله منابع مهم در تعیین اهداف برنامه‌های درسی، یادگیرنده می‌باشد که بایستی محتوای برنامه‌ها با نیازهای وی مطابقت داشته باشد (۱۱)؛ چراکه میان کارسازی انسان جامعه فردا و کیفیت یادگیری امروز او رابطه علت و معلولی وجود دارد (۱۲). از طرف دیگر ارزیابی انطباق برنامه درسی با نیازهای شغلی از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه است. ارزیابی کیفیت درونی برنامه‌های درسی فرآیند جمع‌آوری اطلاعات از اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان، کارفرمایان و تهیه گزارش از نقاط ضعف و قوت گروه آموزشی و برنامه درسی است. محصول مهم ارزیابی کیفیت درونی که طی این فرآیند حاصل می‌شود آگاهی از فرصت‌ها، بهبود کیفیت افراد و مجموعه گروه آموزشی و برنامه درسی آنان است. همچنین از آن‌جایی که روند روبه رشد تغییرات کمی در افزایش پذیرش دانشجویان در طی برنامه پنجم توسعه، موجب کاهش کیفیت آموزش گردیده است (۱۳). لذا تمام کاستی‌های موجود در حالی است که اهمیت برنامه‌های آموزش دانشجویان پزشکی به‌جهت ارتباط با بیمار از حساسیت بالایی برخوردار است، که لازم است با شناسایی دقیق نقاط قوت و ضعف

در هر نظام آموزشی هدف غایی آموزش پزشکی تدارک و فراهم‌سازی فرصت‌های مناسب به‌منظور کسب دانش، مهارت و نگرش در چارچوب شایستگی‌های خاص برای جامعه پزشکی است به‌صورتی که به آنان در اثر بخشی فعالیت‌های تخصصی‌شان و نیز تمرین‌بخشی برای جامعه کمک نماید (۶). لذا این رشد بایستی در برنامه درسی دانشگاه‌ها منعکس گردد، بدین‌منظور برنامه‌ی درسی و شیوه‌ی انسجام آن با نیازهای جامعه پزشکی توجه خاصی را می‌طلبد (۷). محتوای برنامه‌های درسی بایستی با اهداف و وظایف مربوطه تناسب لازم را داشته باشد تا بتواند نقش موثر خود را ایفاء کند (۸). بنابراین اساسی‌ترین قدم برای برنامه‌ریزی آموزشی، شناسایی نیازهای آموزش و نیز اولویت‌بندی آن‌هاست که اگر مبتنی بر واقعیت باشند برنامه‌های آموزشی نیز با واقعیت هماهنگ بوده و در رفع مشکلات موثر خواهد بود (۹). نیازهای آموزشی به نیازهایی اطلاق می‌شوند که به‌واسطه آموزش قابل رفع بوده و در سه حیطه دانش، نگرش، عملکرد قرار می‌گیرند (۱۰). امروزه یکی از دغدغه‌های اصلی نظام آموزشی مساله عدم تحقق اهداف برنامه آموزشی است (۱۱). برای بهبود انسجام برنامه‌های درسی و آموزشی بایستی آن‌ها را به‌طور دوره‌ای ارزیابی و در صورت لزوم تغییرات موردنیاز را بر روی آن‌ها اعمال کرد. از جمله منابع مهم در تعیین اهداف برنامه‌های درسی، یادگیرنده می‌باشد که بایستی محتوای برنامه‌ها با نیازهای وی مطابقت داشته باشد (۱۱)؛ چراکه میان کارسازی انسان جامعه فردا و کیفیت یادگیری امروز او رابطه علت و معلولی وجود دارد (۱۲). از طرف دیگر ارزیابی انطباق برنامه درسی با نیازهای شغلی از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه است. ارزیابی کیفیت درونی برنامه‌های درسی فرآیند جمع‌آوری اطلاعات از اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان، کارفرمایان و تهیه گزارش از نقاط ضعف و قوت گروه آموزشی و برنامه درسی است. محصول مهم ارزیابی کیفیت درونی که طی این فرآیند حاصل می‌شود آگاهی از فرصت‌ها، بهبود کیفیت افراد و مجموعه گروه آموزشی و برنامه درسی آنان است. همچنین از آن‌جایی که روند روبه رشد تغییرات کمی در افزایش پذیرش دانشجویان در طی برنامه پنجم توسعه، موجب کاهش کیفیت آموزش گردیده است (۱۳). لذا تمام کاستی‌های موجود در حالی است که اهمیت برنامه‌های آموزش دانشجویان پزشکی به‌جهت ارتباط با بیمار از حساسیت بالایی برخوردار است، که لازم است با شناسایی دقیق نقاط قوت و ضعف

پاسخگویی به پرسشنامه و یا انتقال شرکت‌کنندگان به مناطق خارج از استان بود. هم‌چنین کلیه ملاحظات اخلاقی در حین جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها و انتشار نتایج رعایت شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته متناسب با سرفصل‌های بخش روان‌پزشکی استفاده شد که جهت ساخت این پرسشنامه، ابتدا حداقل‌های آموزشی بخش روان‌پزشکی رشته پزشکی استخراج شد و سپس این حداقل‌های آموزشی با نظرخواهی از اعضای هیات علمی گروه روان‌پزشکی و تایید شورای گروه روان‌پزشکی و شورای آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، به صورت چک‌لیستی طراحی شد. پرسشنامه مشتمل بر دو بخش بود که بخش اول اطلاعات فردی شامل ۷ سوال و بخش دوم سوالات مرتبط با محتوای برنامه درسی بخش روان‌پزشکی مشتمل بر ۱۹ سوال بود. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت ۳ گزینه‌ای (کم، متوسط، زیاد) بود. جمع نمره‌های پرسشنامه وضعیت انطباق کلی برنامه درسی بخش روان‌پزشکی را با نیازهای شغلی پزشکان عمومی بود. در هر سوال از ۱ تا ۳ نمره داشت که حداقل نمره ۱۹ و حداکثر ۵۷ بود. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری استفاده کرد بدین صورت که پرسشنامه به تایید ۱۰ نفر از متخصص روان‌پزشکی و آموزش پزشکی رسید. پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ بدست آمد. تحلیل داده‌ها با استفاده نرم افزار SPSS.Ver.21 و از آزمون‌های t تک نمونه‌ای و t دو نمونه مستقل و در سطح معنی‌داری $\alpha < 0/05$ استفاده شد. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری عمومی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند است که در تاریخ ۹۷/۰۷/۰۲ توسط کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با کد IR.BUMS.REC.1397.155 تایید شده است.

یافته‌ها

از مجموع ۱۰۹ نفر از پزشکان عمومی ۶۱ نفر (۵۶ درصد) از شرکت‌کنندگان مرد و ۴۸ نفر (۴۴ درصد) زن و با میانگین سنی $29/30 \pm 2/49$ سال بودند. هم‌چنین میانگین معدل دانش‌آموختگان $16/71 \pm 0/859$ و سابقه کار پزشکان $3/85 \pm 2/20$ بود.

سایر دروس، انطباق با نیاز شغلی در حد مطلوب بود. هم‌چنین ریحانی کرمانی و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که بیش‌ترین نیاز مشمولین آموزش مداوم دردوره بیماری‌های روان‌پزشکی مربوط به اختلالات اضطرابی، و درمان‌های دارویی و بیشترین مطابقت مربوط به اختلالات اضطرابی، اعتیاد و درمان‌های دارویی بوده است و کم‌ترین تطابق مربوط به سبب‌شناسی و اختلالات سوماتوفرم تجزیه‌ای وساختگی بوده است (۱۹).

بنابراین بازنگری برنامه درسی مبنا و ضرورتی برای توسعه آموزش محسوب می‌شود. هدف برنامه درسی بخش روان‌پزشکی تربیت پزشکانی با حداکثر توانمندی در مهارت‌های بالینی است. بنابراین فراهم‌سازی برنامه‌های آموزشی متناسب با نیازهای شغلی پزشکان در محل کار و تناسب آن با اهداف آموزشی در بخش روان‌پزشکی ضروری و مبنای آموزش می‌باشد. لذا با توجه به این‌که محتوای واحدهای ارائه‌شده در برنامه‌های آموزشی در بخش روان‌پزشکی در دوران تحصیل، تاثیر مستقیمی در رشد و بالندگی پزشکان عمومی در زمینه مهارت‌های شغلی آنان ایفاء می‌کند و از آنجایی‌که در بازنگری و بررسی وضعیت کوریکولوم‌های آموزشی بخش روان‌پزشکی در رشته پزشکی عمومی انجام نگرفته است، مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان تطابق محتوای دروس بخش روان‌پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی انجام گرفت.

روش‌ها

این مطالعه تحلیلی-مقطعی در سال ۱۳۹۹ با هدف بررسی میزان انطباق میان محتوای برنامه درسی بخش روان‌پزشکی رشته پزشکی عمومی با نیازهای شغلی این رشته در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام گردید. جامعه پژوهش شامل کلیه پزشکان عمومی شهرستان بیرجند (۳۸۲ نفر) بود که حجم نمونه آن با اندازه اثر ۰/۱۹ تعداد ۱۰۹ نفر به روش سرشماری تعیین شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل کلیه پزشکان عمومی که در فاصله سال‌های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۷ دانش‌آموخته شده و در درمانگاه‌ها، خانه‌های بهداشت، بیمارستان‌ها و مطب‌های شخصی، در سطح استان خراسان جنوبی اشتغال بکار داشتند. معیارهای خروج از مطالعه نیز شامل: عدم

جدول ۱: توزیع فراوانی میزان تناسب محتوای درس با نیازهای پزشک عمومی از نظر شرکت کننده

ردیف	عنوان	میزان تناسب محتوای درس		
		کم تعداد (درصد)	متوسط تعداد (درصد)	زیاد تعداد (درصد)
۱	کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی رایج در روان پزشکی	۵۹ (۵۴/۱)	۴۰ (۳۶/۷)	۱۰ (۹/۲)
۲	شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی	۵۸ (۵۳/۲)	۳۳ (۳۰/۳)	۱۸ (۱۶/۵)
۳	رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در روان پزشکی	۷۹ (۶۹/۷)	۲۹ (۲۶/۶)	۴ (۳/۷)
۴	مسائل روان پزشکی در بیماری های جسمی در روان پزشکی	۶۲ (۵۶/۹)	۴۴ (۴۰/۴)	۳ (۲/۸)
۵	مشکلات جسمی در بیماری های روانی در روان پزشکی	۶۳ (۵۷/۸)	۴۲ (۳۸/۵)	۴ (۳/۷)
۶	اختلالات خواب در روان پزشکی	۵۹ (۵۴/۱)	۴۶ (۴۲/۲)	۴ (۳/۷)
۷	کلیات اختلالات شخصیتی در روان پزشکی	۶۱ (۵۶)	۴۲ (۳۸/۵)	۶ (۵/۵)
۸	اختلالات جنسی در روان پزشکی	۶۵ (۵۸/۷)	۳۴ (۳۱/۲)	۱۱ (۱۰/۱)
۹	اختلالات خلقی در روان پزشکی	۶۷ (۶۱/۵)	۳۷ (۳۳/۳)	۵ (۴/۶)
۱۰	اختلالات اضطرابی در روان پزشکی	۷۸ (۷۱/۶)	۲۶ (۲۳/۹)	۵ (۴/۶)
۱۱	اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی	۷۹ (۷۲/۵)	۲۶ (۲۳/۹)	۴ (۳/۷)
۱۲	سوء مصرف مواد	۵۷ (۵۲/۳)	۲۹ (۲۶/۶)	۲۳ (۲۱/۱)
۱۳	اختلالات سوماتوفرم	۶۰ (۵۵)	۴۲ (۳۵/۵)	۷ (۶/۴)
۱۴	اختلالات شناختی	۷۴ (۶۷/۹)	۳۱ (۲۸/۴)	۳ (۳/۷)
۱۵	اورژانس های روان پزشکی	۷۴ (۶۷/۹)	۳۲ (۲۹/۴)	۳ (۲/۸)
۱۶	روان پزشکی کودک و نوجوان	۶۵ (۵۸/۷)	۳۶ (۳۳)	۹ (۸/۳)
۱۷	درمان (دارویی و غیر دارویی)	۵۶ (۵۱/۴)	۳۸ (۳۴/۹)	۱۵ (۱۳/۸)
۱۸	Psychoeducation	۶۹ (۶۳/۳)	۲۹ (۲۶/۶)	۱۱ (۱۰/۱)
۱۹	معنویت دارو	۶۰ (۵۵)	۳۵ (۳۲/۱)	۱۴ (۱۲/۸)

در بیماری های جسمی در روان پزشکی، اورژانس های روان پزشکی، اختلالات شناختی) کمترین فراوانی انطباق با نیازهای شغلی از دیدگاه پزشکان عمومی را داشت.

نتایج جدول شماره یک نشان می دهد که سرفصل های (سوء مصرف مواد، شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی، درمان دارویی و غیر دارویی و معنویت دارو) به ترتیب بیشترین فراوانی و سرفصل های (مسائل روان پزشکی

جدول ۲: انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی

ردیف	عنوان سرفصل	میانگین	انحراف معیار	t	معنی داری
۱	کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی رایج در روان پزشکی	۱/۵۵	۰/۶۵۹	۰/۷۹	۰/۴۲
۲	شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی	۱/۶۳	۰/۷۵۳	۱/۸۴	۰/۰۶
۳	رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در روان پزشکی	۱/۳۳	۰/۵۴۸	-۳/۰۵	۰/۰۰۳
۴	مسائل روان پزشکی در بیماری های جسمی در روان پزشکی	۱/۴۵	۰/۵۵۳	-۰/۷۷	۰/۴۳
۵	مشکلات جسمی در بیماری های روانی در روان پزشکی	۱/۴۵	۰/۵۶۹	-۰/۷۵	۰/۴۵
۶	اختلالات خواب در روان پزشکی	۱/۴۹	۰/۵۷۱	-۰/۸۴	۰/۹۳
۷	کلیات اختلالات شخصیتی در روان پزشکی	۱/۴۹	۰/۶۰۲	-۰/۷۹	۰/۹۳
۸	اختلالات جنسی در روان پزشکی	۱/۵۱	۰/۶۷۵	۰/۲۱	۰/۸۳
۹	اختلالات خلقی در روان پزشکی	۱/۴۳	۰/۵۸۳	-۱/۲۳	۰/۲۲
۱۰	اختلالات اضطرابی در روان پزشکی	۱/۳۳	۰/۵۶۱	-۳/۱۵	۰/۰۰۲
۱۱	اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی	۱/۳۱	۰/۵۳۹	-۳/۶۴	۰/۰۰۱
۱۲	سوء مصرف مواد	۱/۶۸	۰/۸۰۱	۲/۴۵	۰/۰۱۶
۱۳	اختلالات سوماتوفرم	۱/۵۱	۰/۶۱۷	۰/۲۳	۰/۸۱
۱۴	اختلالات شناختی	۱/۳۵	۰/۵۳۳	-۲/۶۸	۰/۰۰۸
۱۵	اورژانس های روان پزشکی	۱/۳۴	۰/۵۳۳	-۲/۹۶	۰/۰۰۴
۱۶	روان پزشکی کودک و نوجوان	۱/۴۹	۰/۶۴۷	-۰/۰۷	۰/۹۴
۱۷	درمان (دارویی و غیر دارویی)	۱/۶۲	۰/۷۱۷	۱/۸۰	۰/۰۷
۱۸	Psychoeducation	۱/۴۶	۰/۶۷۴	-۰/۴۹	۰/۶۲
۱۹	معنویت دارو	۱/۵۷	۰/۷۱۰	۱/۱۴	۰/۲۵

روان پزشکی، اختلالات اضطرابی در روان پزشکی، اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی، اختلالات شناختی، اورژانس‌های روان پزشکی) کم‌تر از میانگین فرضی و نقطه برش ۱/۵ است. لذا می‌توان گفت تطابق این سرفصل‌ها با نیازهای شغلی پزشکان عمومی در حد متوسط به پائین است و از لحاظ آماری معنی‌دار است ($p=0/05$).

نتایج جدول شماره دو نشان می‌دهد که میانگین نمره سرفصل (سوءمصرف مواد) بیشتر از میانگین فرضی و نقطه برش ۱/۵ است. لذا می‌توان گفت تطابق این سرفصل با نیازهای شغلی پزشکان عمومی در حد متوسط به بالا است و از لحاظ آماری معنی‌داری است ($p=0/016$). هم‌چنین میانگین نمره سرفصل‌های (رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در

جدول ۳: مقایسه میانگین نمره انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی رشته پزشکی با نیازهای شغلی آینده پزشک عمومی براساس جنسیت

متغیر	جنس	میانگین	انحراف معیار	t	معنی‌داری
انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی	زن	۲۷/۷	۴/۴	۰/۹۱۴	۰/۳۶۳
	مرد	۲۸/۴	۴/۷۵		

و آموزش دانشجویان پزشکی می‌تواند کیفیت مراقبت، تشخیص و درمان بیماران را تضمین نماید (۲۱). نتایج نشان داد که موضوعات کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه‌بندی رایج در روان پزشکی، شرح حال‌گیری و علامت‌شناسی در روان پزشکی، اختلالات جنسی در روان پزشکی، سوءمصرف مواد، اختلالات سوماتوفرم، درمان (دارویی و غیردارویی)، از تطابق بیشتری با نیازهای شغلی پزشکان عمومی دارند. از نظر کوپتی و همکاران اکثر بیماران دارای مشکلات بهداشت روان، در سطح مراقبت‌های اولیه درمان می‌شوند و ارتقاء کیفیت آموزش پزشکان عمومی باعث افزایش کیفیت مراقبت‌های بهداشت روان جامعه می‌شود و منجر به کاهش مراجعه به سطوح بالاتر خدمات روان پزشکی می‌شود (۶).

در مطالعه‌ی Copty و همکاران در سال ۲۰۰۵ آمده است که سلامت روان، از نیازهای آموزشی مهم پزشکان عمومی است و باید در برنامه‌های آموزش مداوم به‌منظور رفع نیازهای آموزشی پزشکان برنامه‌ریزی گردد (۲۲). در حیطه‌ی سلامت روان اولویت اول، دارودرمانی در روان پزشکی است که با نتایج بدست‌آمده مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد.

نتایج مطالعه‌ی ریحانی کرمانی و همکاران در سال ۲۰۰۲ (۱۹) و پژوهش غضنفری و همکاران (۲۳) مشخص نمودند که یکی از بیشترین مطابقت‌های برنامه‌های آموزشی مربوط به سرفصل اعتیاد بوده است که با نتایج این مطالعه هم‌سو است. اما کم‌ترین تطابق با نیازهای آموزشی مربوط به سرفصل‌های سبب‌شناسی و اختلالات سوماتوفرم تجزیه‌ای و ساختگی بوده است که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی ندارد. دلیل عدم هم‌خوانی را می‌توان به میزان شیوع بیماری‌های روان در منطقه مورد مطالعه دانست.

نتایج جدول شماره سه نشان می‌دهد که بین میانگین نمره انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی براساس جنس تفاوت معنی‌داری وجود ندارد ($p=0/05$).

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد که پزشکان عمومی بیشترین انطباق محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی شان به ترتیب در موضوعات سوءمصرف مواد، شرح حال‌گیری و علامت‌شناسی در روان پزشکی، درمان دارویی و غیردارویی و معنویت دارو و کم‌ترین انطباق را در محتوای برنامه درسی رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در روان پزشکی، اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی، اختلالات اضطرابی در روان پزشکی می‌دانستند. مصطفویان و صفا به نقل از چان و همکاران (۱۶) در مطالعه خود بیشترین رضایت از کیفیت آموزشی بخش‌های کارآموزی را بخش‌های روان پزشکی، زنان و زایمان و بیماری‌های مغز و اعصاب و کم‌ترین مربوط به دروس آمار و روش تحقیق، اخلاق پزشکی، پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها بود. هم‌چنین جلیلی و همکاران (۲۰) نشان دادند که در دوره کارورزی بیش‌ترین رضایت از کیفیت آموزش مربوط به بخش‌های روان پزشکی، اروولوژی، زنان و زایمان و کودکان بود. در حالی که کم‌ترین رضایت در مورد بخش‌های چشم پزشکی، گوش و حلق و بینی و داخلی مشاهده شد. تفاوت‌های مشاهده‌شده از نظر میزان رضایت از برنامه درسی بخش‌های مختلف در دوره کارورزی و کارآموزی می‌تواند نشان‌دهنده ضرورت بررسی سرفصل‌های دوره پزشکی عمومی باشد.

هم‌چنین دانشجویان پزشکی در چند مرحله، به نحوی با دروس مربوط به روان پزشکی و بیماران مربوطه سروکار دارند

تا بتواند نتایج معتبر و قابل اطمینان تری برای انجام اصلاحات و تغییرات ارائه نماید.

بنابراین می توان نتیجه گرفت که کتابها و محتوای برنامه های درسی رشته ی مورد بررسی از نظر آگاهی علمی و دانش نظری و همچنین دانش کاربردی در زمینه ی نیازهای تعیین شده در سطح متوسطی قرار دارد و لازم است شرایطی فراهم شود تا مهارت و توانایی لازم و دانش های نظری در این زمینه را به موقعیت های عملی و کاربردی انتقال و تعمیم دهند. لذا پیشنهاد می شود با توجه به یافته ها بازنگری لازم در سرفصل های بخش روان پزشکی انجام شود.

قدردانی

در پایان این پژوهش لازم می دانیم از پزشکان عمومی و کلیه اساتید و کارشناسان EDC دانشگاه علوم پزشکی بیرجند که به منظور انجام این تحقیق همکاری لازم را با پژوهشگران داشتند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آوریم.

References

1. Nili MR. [Study the applied aspects of Educational Technology field from students' viewpoints and approved curriculum]. *Educational Psychology* 2009; 5(14): 74-101. [Persian]
2. Mohammadi Y, Maleki H, Khosravi M, Miri M, Abbaspour A. Identifying the Educational Needs for Developing an Entrepreneurship-Based Curriculum from the Perspective of Students and Faculty Members of Health-Associated Disciplines. *Future of Medical Education Journal* 2018; 8 (3): 9-16.
3. Ansari Moghadam S, Shokoohinia R, Hosseini Tabatabaei S, Risbaf Fakour S, Ansari Moghaddam A, Naebi M. [Evaluation of the Achievement of Educational Objectives in Restorative Dentistry and Periodontics Departments in Zahedan Faculty of Dentistry during 2014-2015]. *Journal of Mashhad Dental School* 2017; 41 (2): 91-106. [Persian]
4. Bligh J. Identifying the core curriculum: the Liverpool approach. *Medical teacher* 1995; 17 (4): 383-90. [DOI:10.3109/01421599509036774]
5. Bass E, VI AH, Morrison G, Wills S, Mumford L, Goroll A. National survey of clerkship directors in internal medicine on the competencies that should be addressed in the medicine core clerkship. *The American Journal of Medicine* 1997; 102 (6): 564-71. [DOI:10.1016/S0002-9343(97)00054-5]
6. Mohammadi M, Naseri Jahromi R, Moeini Shahraki H, Mehrabaniyan N. [Evaluation of internal efficiency and external effectiveness of the general medicine curriculum: perspectives of students, graduates and faculty members at shahid sadughi University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2013; 13 (3): 233-43. [Persian]
7. Hannon FB. A national medical education needs' assessment of interns and the development of an intern education and training programme. *Medical Education* 2000; 34 (4): 275-84. [DOI:10.1046/j.1365-2923.2000.00512.x]
8. Mirmoghtadayi Z, Karamalian H. [Comparison of Compliance Programs Specialized Courses in Midwifery Experience with Job Requirements From the viewpoints of Midwives in Isfahan Province]. *Iranian Journal of Medical Education* 2011; (2) 11: 163-164. [Persian]

همچنین نتایج مطالعه ی حاضر نشان داد که بین میانگین نمره انطباق برنامه ی درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی براساس میزان سابقه کار و جنسیت تفاوت معنی داری وجود ندارد. این یافته با نتایج مطالعه کریمی (۲۴) و ریحانی کرمانی (۱۹) هم خوانی ندارد. شاید علت تفاوت نتایج، به دلیل سابقه ی بیشتر اشتغال به کار پزشکان عمومی و همچنین تفاوت در محل تحصیل و اساتیدی که این محتواها را تدریس می کنند، در مطالعات فوق الذکر بوده است.

از محدودیت های مطالعه حاضر می توان به این اشاره کرد که میزان انطباق صرفاً از دیدگاه کارشناسان شاغل در این رشته بررسی شده است و بهتر است میزان انطباق و کاربرد سرفصل های آموزشی با وظایف مورد انتظار و درحال انجام، از بررسی مجموع منابع موجود شامل مستندات علمی و اجرایی، نظرات خبرگان و صاحب نظران علمی و فنی رشته به دست بیاید

9. Hannani M, Khoramabadi H, Rastgar M, Motalebi-Kashani M .[The Views of Occupational Health Graduates Working in Kashan, Iran, on Compliance of Curriculum Content with Occupational Requirements]. *Strides in Development of Medical Education* 2016; 13 (1): 84-91. [Persian]
10. Nejabat M, Hashempour M, Heydari M, Amini M. [The Compliance Training Programs of Department of Ophthalmology of Shiraz Medical College with Priority training for general physicians]. *The Journal of Medical Education Development* 2012; 9 (2): 191-197. [Persian]
11. Shadfar H, Liaghtdar M, Sharif M. [Evaluation of Compliance between Curriculum Management and Educational Planning with Requirements of Students]. *Journal of Research and Planning in Higher Education* 2011; 17(4): 123-146. [Persian]
12. Khoshrang H, Salari A, Dadgaran I, Moaddab F, Rouhi BalasiL, Pourkazemi I.[Quality of Education Provided at The Clinical Skills Lab from Medical Students' viewpoints in Guilan University of Medical Sciences]. *Research in Medical Education* 2016; 8 (2): 77-83. [Persian] [DOI:10.18869/acadpub.rme.8.2.77]
13. Mohammadi Y, Hekmati N, Navidinia H.[Investigating the Quality of General English Language Course Curriculum Based on Tyler's Model from the Students' Perspective at Birjand University of Medical Sciences in 2016]. *J Birjand Univ Med Sci* 2018; 25:53-60.[Persian]
14. Raeisoon MR, Miri M, Dastjerdi R, Sharifzadeh G.[Prevalence of mental disorders in Birjand – 2010]. *J Birjand Univ Med Sci* 2012; 19 (1):81-7. [Persian]
15. Mohammadzade S, Mohammadi MR, Ahmadi N, Hooshyari Z, tahazade S, Yousefi F, et al . [Epidemiology of psychiatric disorders in children and adolescents 6 -18 yearsold in Kurdistan province in 2016].*SJKU* 2019; 23 (6) :115-127. [Persian]
16. Mostafavian Z, Safa MM.[A Survey of medical graduates' opinions about medical education at Islamic Azad University of Mashhad 2015. *Journal of Medical Science* 2015; 5 (6): 1-5.
17. Zarghani H, Shahbeiki M, Raeisoon M, Khoshnavan Z, Mohammadi Y. Investigating the Rate of Adaptation between the Courses of Radiation Technology and Job Requirements from the Perspective of Graduates. *Future of Medical Education Journal* 2017; 7 (4): 3-8.
18. Rezaei Z, Ramazanzade K, Abbaszadeh H.[The degree of compliance of the content of the general dentistry curriculum with job needs from the perspective of dentists in Birjand]. *Iranian Journal of Medical Education* 2021; 21: 68-81. [Persian]
19. Reihani Kermani H, Nohi E, Nakheii N.[Investigation of educational needs correspondence with educational content of workshops in prevalent psychiatry & pediatric diseases according to subjects of continuing education in Kerman University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2002; 2 (2): 34-45. [Persian]
20. Jalili M, Mirzazadeh A, Azarpira A: A survey of medical students' perceptions of the quality of their medical education upon graduation.*Ann Acad Med* 2008; 37(12):1012–1018.
21. Shamsi A, Dorri S. The Role of Mastery Learning in Clinical Education: A Systematic Review. *Strides in Development of Medical Education* 2019; 15 (1). e64075. [DOI:10.5812/sdme.64075]
22. Coptly M, Whitford DL. Mental health in general practice: assessment of current state and future needs. *Irish Journal of Psychological Medicine* 2005; 22 (3): 83-6. [DOI:10.1017/S079096670000906X]
23. Ghazanfari Z, Forouzi M, Khosravi F. The opinions of graduated students of medicine on the amount of compatibility existing between the programs of clinical education and their occupation needs in Kerman. *Journal of Babol University of Medical Sciences* 2010; 12 (5): 52-9.
24. Karimi S, Sharif M. Higher education challenges in developing the content of curriculum with learning society approach. *New Educational Approaches* 2014; 9 (1): 107-142.